

Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ

Роль та місце правоохоронних органів
у розбудові демократичної правової держави

Матеріали

X Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

30 березня 2018 року

Одеса
ОДУВС
2018

УДК 351.74
ББК 67.401.133
Р68

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Р68 **Роль** та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: матеріали X міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Одеса, 30 березня 2018 р. — Одеса: ОДУВС, 2018. — 282 с.

УДК 351.74
ББК 67.401.133

*Кричевська Х. О.,
викладач кафедри кримінального права та кримінології ОДУВС*

ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ

«Домашнє насильство», «насильство у сім'ї», «гендерне насильство» в літературі та офіційних документах його називають по-різному, але в цілому суть залишається незмінною – це діяння фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї. Зупинимося на терміні «домашнє насильство», враховуючи застосування саме цього поняття у Законі України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 року [1].

Проблема домашнього насильства є актуальною у всьому світі, різні держави із різних правових сімей вже не одне сторіччя шукають, впроваджують і вдосконалюють шляхи її подолання. Вирішення зазначеної проблеми є вкрай важливим оскільки діяння набувають серйозних наслідків (загроза життю і здоров'ю жертви, скалічення психіки дитини, що стає свідком такого насильства тощо).

Саме з цією метою в Україні у грудні 2017 року було зроблено важливий крок до врегулювання та подолання питання домашнього насильства, а саме: прийняття Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 07.12.2017 року [1] та Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» від 06.12.2017 року (набрання чинності відбудеться 11.01.2019 року) [2].

Найголовнішим досягненням цих законів є те, що нарешті насильство в сім'ї стало кримінально караним діянням. Звісно не можна казати, що раніше воно зовсім не тягнуло за собою кримінальної відповідальності, але зазвичай розслідувалися лише найтяжчі злочини вчинені в сім'ї. Нажаль, це відбувалося тому, що розповсюдженою у суспільстві є думка, що «внутрішньосімейні відносини» це проблеми сім'ї і не потребують юрисдикційного впливу.

Дійсно правоохоронним органам не вистачало конкретної статті в Кримінальному Кодексі, яка б чітко визначала, що домашнє насильство є злочином. Завдяки Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» в Кримінальний Кодекс України буде внесена стаття 126-1 наступного змісту: «Домашнє насильство, тобто умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи, карається громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до двох років» [2].

Ще одною новелою у прийнятих законах є запровадження цілодобового безоплатного кол-центру, метою якого є, по-перше, невідкладне повідомлення операторами правоохоронні органи про отриману інформацію щодо домашнього насильства, по-друге, надання консультацій та допомоги жертвам насильства. Також щодо безпосередньої допомоги, то в державі відкриватимуться спеціальні притулки для осіб, постраждалих від домашнього насильства.

Відповідно до ст. 24 ЗУ «Про запобігання та протидію домашньому насильству» до спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству належать: 1) терміновий заборонний припис стосовно кривдника; 2) обмежувальний припис стосовно кривдника; 3) взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи; 4) направлення кривдника на проходження програми для кривдників [1].

Важливим є той факт, що під час вирішення питання працівниками уповноваженого підрозділу органів Національної поліції України про винесення термінового заборонного припису, пріоритет надається безпечі постраждалої особи, тобто незалежно від майнових прав на відповідне житлове приміщення кривдника та постраждалої особи може бути встановлено зобов'язання залишити місце проживання (перебування) постраждалої особи чи заборона на вхід та перебування в місці проживання (перебування) постраждалої особи;

Відомості про випадки домашнього насильства заносяться до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі (далі - Реєстр), що є автоматизованою інформаційно-телекомунікаційною системою, призначеною для збирання, реєстрації, накопичення, зберігання, адаптування, зміни, поновлення, використання, поширення (розповсюдження, реалізації, передачі), знеособлення і знищення визначених Законом даних про випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі [1].

Завдяки даним, що заносяться до Реєстру з'являється реальна можливість побачити статистику та проаналізувати динаміку домашнього насильства в Україні.

Отже, враховуючи вищевикладене можемо говорити, що прийняття нових законів в сфері запобігання та протидії домашньому насильству дозволить визначити стан, причини та передумови поширення домашнього насильства в Україні, що сприятиме удосконаленню методів протидії та подолання цієї проблеми. Нажаль, Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» набуде чинності лише 11.01.2019 року, але потрібно взяти до уваги, що реалізація передбачених нововведень потребує чимало часу і ресурсів. Тому можемо розглядати час, до набрання законом чинності, як підґрунтя для формування у суспільстві нетерпимого ставлення до насильницьких дій у сім'ї, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, та, звісно, для підготовки та підвищення кваліфікації працівників правоохоронних органів, суду, тощо.

Література

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017р. № 2229-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>

2. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами: Закон України від 06.12.2017 № 2227-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2227-19>

Орловська Н. А. ДО ПИТАННЯ ПРО КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО НАРКОТИКІВ НА ПЕРІОД ДО 2020 РОКУ.....	146
Політова А. С. НАРКОЗЛОЧИННІСТЬ ТА НЕПОВНОЛІТНІ: СТАРІ-НОВІ ПРОБЛЕМИ.....	148
Середницька І. А. НАРКОТИЧНА (ТОКСИЧНА) ЗАЛЕЖНІСТЬ У ДІТЕЙ, ЗОКРЕМА БЕЗПРИТУЛЬНИХ: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	150
Стокіч В. А. РОЗПОВСЮДЖЕННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕСЕНДЖЕРУ TELEGRAM...	152
Ульянов О. І. КОНВЕНЦІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ НАРКОЗЛОЧИННОСТІ.....	153
Щербина К. В., Свєтов В. С. ПРОБЛЕМА НАРКОЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ.....	155

СЕКЦІЯ 5.
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ТА
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Бєжанова А. В. ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ РЕЖИМУ ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ В СУДОВОМУ РОЗГЛЯДІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ.....	157
Венедіктов А. А., Венедіктова Ю. Є., ПОНЯТТЯ КОНТРОЛЮ ЗА ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ.....	159
Грібов М. Л. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОКУМЕНТУВАННЯ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ТА В ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	161
Домніцак Р. В. ВЗАЄМОДІЯ ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У ПРОТИДІЇ КОРИСЛИВО-НАСИЛЬНИЦЬКИМ ЗЛОЧИНАМ ВІДНОСНО ІНОЗЕМЦІВ В УКРАЇНІ.....	162
Дрозд В. Г. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАКРИТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ СТОСОВНО ОСІБ, ЗАЗНАЧЕНИХ У СТАТТІ 480 КПК УКРАЇНИ, ЯКИМ ПОВІДОМЛЕНО ПРО ПІДОЗРУ.....	165
Заєць О. М. СТВОРЕННЯ НАДНАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВООХОРОННИХ СТРУКТУР У БОРОТБІ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ.....	165
Каніца А. А. ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПО КРИМІНАЛЬНИМ ПРОВАДЖЕННЯМ, ЗА ВІДСУТНОСТІ ПОВІДОМЛЕННЯ ОСОБИ ПРО ПІДОЗРУ, У ВИЗНАЧЕНІ ЗАКОНОМ СТРОКИ.....	167
Кашперук С. Г. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАЛУЧЕННЯ ПЕРКЛАДАЧА ПІД ЧАС ЗАТРИМАННЯ ОСІБ, ПІДОЗРЮВАНИХ У ВЧИНЕННІ ЗЛОЧИНУ, ЯКІ НЕ ВОЛОДІЮТЬ ДЕРЖАВНОЮ МОВОЮ.....	169
Коваленко А. О. ТИМЧАСОВЕ ВИЛУЧЕННЯ МАЙНА ЯК ЗАХІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПОЗОВУ.....	171
Кричевська Х. О. ПРОТИДІЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ.....	172
Ланцедова Ю. О. НОВА РЕДАКЦІЯ СТАТТІ ПРО ДОКАЗИ, ЇХ ВЛАСТИВОСТІ ТА ДЖЕРЕЛА В АНТИКРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	174
Лапкін А. В. ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПІДСЛІДНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ ЗЛОЧИНІВ.....	176
Ларкін М. О. ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ПОЧАТКОВОГО ЕТАПУ РОЗСЛІДУВАННЯ ВБИВСТВ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ЧЛЕНАМИ МОЛОДІЖНИХ НЕФОРМАЛЬНИХ ГРУП (ОБ'ЄДНАНЬ).....	178
Левін В. І. СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ У МЕХАНІЗМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ, СВОБОД ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ОСОБИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ОБШУКУ.....	179
Логінова Н. М. СПІВВІДНОШЕННЯ ДИСКРЕЦІЙНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ПРОКУРОРА І СЛІДЧОГО СУДДІ.....	180